

คำวินิจฉัยของ นายมงคล สระฐาน ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

ที่ ๘/๒๕๕๕

วันที่ ๒๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๕

เรื่อง นายทะเบียนพรรคการเมืองขอให้สั่งยุบพรรคสังคมนิยม

นายทะเบียนพรรคการเมืองยื่นคำร้องลงวันที่ ๕ เมษายน ๒๕๕๔ ว่า พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๓๕ กำหนดให้หัวหน้าพรรคการเมืองจัดทำรายงานการดำเนินงานกิจการของพรรคการเมืองในรอบปีปฏิทินที่ผ่านมาให้ถูกต้องตามความเป็นจริง ตามวิธีการที่นายทะเบียนพรรคการเมืองกำหนด และแจ้งให้นายทะเบียนพรรคการเมืองทราบภายในเดือนมีนาคมของทุกปี เพื่อประกาศให้สาธารณชนทราบ ปรากฏว่าเมื่อพ้นกำหนดเวลา (ภายในเดือนมีนาคม ๒๕๕๔) ที่พรรคการเมืองต้องจัดทำรายงานการดำเนินงานกิจการของพรรคการเมืองในรอบปีปฏิทินที่ผ่านมา (พ.ศ. ๒๕๕๓) พรรคสังคมนิยมไม่แจ้งให้นายทะเบียนพรรคการเมืองทราบ จึงมีเหตุที่จะขอให้ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบพรรคสังคมนิยม ตามมาตรา ๖๕ วรรคหนึ่ง (๕) แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ เพื่อให้ศาลรัฐธรรมนูญสั่งยุบพรรคสังคมนิยมตามมาตรา ๖๕ วรรคสอง

นายสมพงษ์ ไชยมุข หัวหน้าพรรคสังคมนิยม ยื่นหนังสือชี้แจงลงวันที่ ๕ พฤษภาคม ๒๕๕๔ สรุปว่า พรรคสังคมนิยมได้จัดทำรายงานการดำเนินงานกิจการของพรรคสังคมนิยมในรอบปี ๒๕๕๓ ยื่นต่อสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งเมื่อวันที่ ๕ เมษายน ๒๕๕๔ เนื่องจากหัวหน้าพรรคสังคมนิยมได้จัดทำรายงานดังกล่าวฝากให้นางส้อย แสงไกร นำเอกสารจากจังหวัดนครศรีธรรมราช เมื่อวันที่ ๒๕ มีนาคม ๒๕๕๔ ไปส่งให้กับนายกฤษ ไกรคุ้ม เพื่อยื่นให้สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งภายในกำหนด แต่นางส้อย แสงไกร ทำเอกสารหายระหว่างทาง หัวหน้าพรรคสังคมนิยมจึงทำรายงานฉบับใหม่ ยื่นต่อสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งในวันที่ ๕ เมษายน ๒๕๕๔ ความผิดพลาดดังกล่าว พรรคสังคมนิยมไม่มีเจตนาบ้ายเบี่ยงแต่อย่างใด

ข้อกฎหมาย

พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑

มาตรา ๖ บัญญัติว่า “ให้ประธานกรรมการการเลือกตั้งเป็นนายทะเบียนมีอำนาจหน้าที่ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้

ให้สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งมีหน้าที่รับคำขอจัดแจ้งการจัดตั้งพรรคการเมือง ควบคุม ตรวจสอบการดำเนินงานของพรรคการเมือง และปฏิบัติงานให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้”

มาตรา ๓๕ บัญญัติว่า “ให้หัวหน้าพรรคการเมืองจัดทำรายงานการดำเนินกิจการของพรรคการเมือง ในรอบปีปฏิทินที่ผ่านมาให้ถูกต้องตามความเป็นจริงตามวิธีการที่นายทะเบียนกำหนดและแจ้งให้นายทะเบียนทราบภายในเดือนมีนาคมของทุกปีเพื่อประกาศให้สาธารณชนทราบ เว้นแต่พรรคการเมือง ที่จัดตั้งขึ้นยังไม่ถึงเก้าสิบวันนับจนถึงวันสิ้นปีปฏิทิน”

มาตรา ๖๕ บัญญัติว่า “พรรคการเมืองย่อมเลิกหรือยุบด้วยเหตุใดเหตุหนึ่ง ดังต่อไปนี้”

(๑) มีเหตุต้องเลิกตามข้อบังคับพรรคการเมือง

(๒) มีจำนวนสมาชิกเหลือไม่ถึงสิบห้าคน

(๓) มีการยุบพรรคการเมืองไปรวมกับพรรคการเมืองอื่นตามหมวด ๕

(๔) มีคำสั่งศาลรัฐธรรมนูญยุบพรรคการเมือง

(๕) ไม่ดำเนินการให้เป็นไปตามมาตรา ๒๕ มาตรา ๒๖ มาตรา ๒๙ มาตรา ๓๕ หรือ มาตรา ๖๒

เมื่อปรากฏต่อนายทะเบียนว่าพรรคการเมืองใดมีเหตุตามที่ระบุไว้ใน (๑) (๒) (๓) หรือ (๕) ให้นายทะเบียนยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ความปรากฏต่อนายทะเบียน เมื่อศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาแล้วเห็นว่าเหตุดังกล่าวเกิดขึ้นกับพรรคการเมืองตามคำร้องของนายทะเบียน ให้ศาลรัฐธรรมนูญสั่งให้ยุบพรรคการเมืองนั้น

ในกรณีที่ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งให้ยุบพรรคการเมืองใดแล้วให้นายทะเบียนประกาศคำสั่งยุบพรรคการเมืองนั้นในราชกิจจานุเบกษา”

พิเคราะห์แล้ว ประเด็นแรกมีว่า ศาลรัฐธรรมนูญมีอำนาจพิจารณาวินิจฉัยเรื่องนี้หรือไม่ เห็นว่า ศาลรัฐธรรมนูญได้มีคำวินิจฉัยที่ ๖/๒๕๕๑ ลงวันที่ ๑๑ สิงหาคม ๒๕๕๑ ว่า ศาลรัฐธรรมนูญ มีอำนาจพิจารณาวินิจฉัยคำร้องของนายทะเบียนพรรคการเมืองตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ กรณีขอให้ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบพรรคการเมืองตามมาตรา ๖๕ วรรคสองได้ ศาลรัฐธรรมนูญจึงมีอำนาจพิจารณาวินิจฉัยเรื่องนี้

ส่วนประเด็นเรื่องยุบพรรคสังคมนิคมนั้น เห็นว่า หัวหน้าพรรคสังคมนิคมมีหน้าที่จัดทำรายงาน การดำเนินกิจการของพรรคการเมืองในรอบปีปฏิทินที่ผ่านมาให้ถูกต้องตามความเป็นจริง ตามวิธีการ ที่นายทะเบียนพรรคการเมืองกำหนด และแจ้งให้นายทะเบียนพรรคการเมืองทราบภายในเดือนมีนาคม

ของทุกปีเพื่อประกาศให้สาธารณชนทราบ ตามมาตรา ๓๕ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ ข้อเท็จจริงได้ความจากหัวหน้าพรรคสังคมนิคมใหม่ว่าได้ส่งรายงาน การดำเนินกิจการของพรรคสังคมนิคมใหม่ในรอบปี พ.ศ. ๒๕๕๓ ต่อสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง เมื่อวันที่ ๕ เมษายน ๒๕๕๔ ซึ่งเกินกำหนดแล้ว ๕ วัน ส่วนข้ออ้างของหัวหน้าพรรคสังคมนิคมใหม่ ว่าได้ฝากรายงานดังกล่าวให้บุคคลที่รู้จักและบ้านอยู่ใกล้กัน ซึ่งเดินทางเข้ากรุงเทพ ฯ ไปส่งให้กับบุคคล ที่เกี่ยวข้องของพรรคเพื่อไปส่งต่อสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง แต่เอกสารได้สูญหายระหว่างทาง และไม่ได้ทำสำเนาเอกสารดังกล่าวไว้ จึงเสียเวลาทำรายงานใหม่และนำไปยื่นเมื่อพ้นกำหนดแล้ว เห็นว่า ข้ออ้างดังกล่าวฟังไม่ขึ้นและไม่เป็นเหตุให้หัวหน้าพรรคสังคมนิคมใหม่พ้นความรับผิดชอบ ข้อเท็จจริงฟังได้ว่า หัวหน้าพรรคสังคมนิคมใหม่ไม่ได้ส่งรายงานการดำเนินกิจการของพรรคสังคมนิคมใหม่ในรอบปี พ.ศ. ๒๕๕๓ ภายในเดือนมีนาคม ๒๕๕๔ จึงมีเหตุตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๖๕ วรรคหนึ่ง (๕) เกิดขึ้นกับพรรคสังคมนิคมใหม่ตามคำร้องของนายทะเบียน พรรคการเมืองที่จะสั่งยุบพรรคการเมืองดังกล่าวได้

อาศัยเหตุดังวินิจฉัยมา จึงมีคำสั่งให้ยุบพรรคสังคมนิคมใหม่

นายมงคล สระแก้ว
ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ